

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
“ ” 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД І ТЕОРІЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

освітня програма: 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня культура

освітній рівень: другий (магістерський)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2448/22

(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2022

Київ-2022

Розробник:

Юлія Вишницька, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Викладач:

Юлія Вишницька, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол № 1 від 2 вересня 2022 року

Завідувач кафедри

 (Галина Бітківська)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

«Зарубіжна література та світова художня культура»

2 вересня 2022 р.

Гарант освітньої програми:

 (Юрій Ковбасенко)

Робочу програму перевірено

02 вересня 2022 р.

Заступник декана

з науково-методичної та навчальної роботи

 (Світлана Горобець)

Пролонговано:

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» 20__ р., протокол №__

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____Олексій ЖИЛЬЦОВ
“_____” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД І ТЕОРІЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

освітня програма: 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня культура

освітній рівень: другий (магістерський)

Київ-2022

Розробник:

Юлія Вишницька, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Викладач:

Юлія Вишницька, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол № 1 від 2 вересня 2022 року

Завідувач кафедри

_____ (Галина Бітківська)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

«Зарубіжна література та світова художня культура»

2 вересня 2022 р.

Гарант освітньої програми:

_____ (Юрій Ковбасенко)

Робочу програму перевірено

_____ 2022 р.

Заступник декана

з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (Світлана Горобець)

Пролонговано:

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	Денна
Художній переклад і теорія інтерпретації	
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4 кр./ 120 год.
Курс	I
Семестр	I
Кількість змістових модулів з розподілом	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, у тому числі:	120
Аудиторні	32
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	50
Форма семестрового контролю	іспит
Змістовий модуль: Художній переклад	
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2 кр. / 60 год.
Курс	I
Семестр	I
Кількість змістових модулів з розподілом	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, у тому числі:	60
Аудиторні	16
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	15
Самостійна робота	25
Змістовий модуль: Теорія інтерпретації	
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2 кр. / 60 год.
Курс	I
Семестр	I
Кількість змістових модулів з розподілом	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, у тому числі:	60
Аудиторні	16
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	15
Самостійна робота	25

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Художній переклад і теорія інтерпретації» вивчається в першому семестрі на першому курсі й входить до циклу літературознавчої підготовки магістранта-філолога. Робоча програма передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня**. Матеріал дисципліни охоплює кількасотлітній період наукових розвідок у царині перекладознавства, теорії інтерпретації тексту, огляд напрямів та шкіл у вітчизняному та зарубіжному літературознавстві XIX-XXI століть. Програма охоплює великий масив з курсу літературознавства, який читається у вищих гуманітарного профілю й допомагає магістрантам зорієнтуватися в об'ємному матеріалі, зосередитися на найважливіших, вузлових проблемах аналізу художнього тексту. Програма розрахована на два змістових модулі: «Художній переклад» і «Теорія інтерпретації»: по 4 лекційних години, по 4 семінарських години та по 8 годин практичних занять. Вивчення курсу закінчується іспитом. Зважаючи на масив матеріалу, а також на необхідність творчого засвоєння теорії, вміння самостійно глибоко, вдумливо інтерпретувати художні твори, окрема увага приділяється співпраці викладача з магістрантами, винесення частини матеріалу на самостійне опрацювання (50 годин - по 25 год. відповідно за кожний змістовий модуль).

Курс покликаний формувати теоретичну базу магістранта, тому **метою** його є формування цілісного уявлення про перекладознавство й теорію інтерпретації як дослідницькі напрями гуманітарних наук, оволодіння магістрантами головним термінологічним апаратом, формування навичок філологічного аналізу художніх творів, вміння творчої та професійної інтерпретації художніх текстів.

Завдання курсу:

- розкрити інтердисциплінарний характер теорії інтерпретації;
- критично осмислити проблемні питання художнього перекладу й сучасної герменевтики;
- ознайомитися з ключовими категоріями перекладознавства й теорії інтерпретації;
- подати загальну панораму вітчизняних та зарубіжних концепції теорії інтерпретації літературного тексту;
- розвинути навички філологічного аналізу художніх творів у єдності змісту та форми;
- удосконалити вміння творчої та професійної інтерпретації художніх текстів.

Міжпредметні зв'язки. Дисципліна «Художній переклад і теорія інтерпретації» тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Методологія і методи філологічних досліджень», «Філологічний аналіз художнього тексту», «Філософія мови і освіти», «Новітня і сучасна зарубіжна література», «Педагогіка і психологія вищої школи».

Поставлена мета формує такі **програмні компетентності**:

Загальні компетентності :

ЗК-1	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК-3	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-6	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК-7	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК-11	Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ЗК-12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗКУ-13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

ФК-1	Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах
ФК-2	Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК-3	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК-4	Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
ФК-5	Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
ФК-6	Здатність застосовувати поглиблені знання з літературознавства й мовознавства, зарубіжної літератури та світової художньої культури для вирішення професійних завдань.
ФК-7	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі досліджень з літературознавства й культурології.
ФК-8	Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Програмні результати навчання:

РН-2	Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
РН-3	Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі літературознавства.
РН-6	Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
РН-8	Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.
РН-9	Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти зарубіжної літератури і світової художньої культури.
РН-10	Збирати й систематизувати літературні, культурні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів зарубіжної літератури і світової художньої культури
РН-11	Здійснювати науковий аналіз літературного й культурного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
РН-12	Дотримуватися правил академічної доброчесності.
РН-14	Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
РН-15	Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного чи культурологічного матеріалу
РН-16	Використовувати спеціалізовані концептуальні знання із зарубіжної літератури і світової художньої культури для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
РНУ-18	Демонструвати поглиблені знання і розуміння загальних властивостей художньої літератури як мистецтва слова; розуміти літературу як систему систем; розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства в контексті культури; демонструвати знання про специфіку поетики літературного твору (художнього тексту) та множинність його інтерпретацій; усвідомлювати природу і сутність національних традицій у галузі літератури і мистецтва.

РНУ-20	Виявляти глибокі знання і розуміння сутності історико-критичного дискурсу класичної літератури: всіх розділів історії зарубіжної літератури в контексті світової художньої культури; художні домінанти творчості письменників-класиків; поглиблені знання з типології стилів та компаративної поетики.
РНУ-21	Демонструвати глибокі знання і розуміння особливостей становлення та розвитку літературного процесу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.; специфіку течій і шкіл цієї доби; художні домінанти творчості письменників новітньої доби.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Практичні	Семінари	Модульний контроль	Семестровий контроль	
Змістовий модуль 1. Художній переклад							
Модуль 1. Художній переклад VS першотвір							
Поняття про першотвір і перекладний текст: проблемні питання теорії перекладу. Методи художнього перекладу		2				8	
Культурологічні коди Анни Вежбіцької. Поняття лексичної безеквівалентності				2			
Лінгвокультурологічне перекодування: інваріантність, (не)диференційність. «Пастки» внутрішньої форми слова			4				
Культурологічні школи перекладу							14
Усього за модуль 1	32	2	4	2	2	8	14
Модуль 2. Історія української школи перекладознавства							
Українське перекладознавство: знакові постаті.		2				8	
Українське перекладознавство сьогодні: Роксолана Зорівчак, Максим Стріха, Марія Новикова, Борис Кияк, Олександр Чердніченко, Лада Коломієць та інші				2			
Сучасний вимір української школи перекладознавства: тяглість традицій			4				
Сучасний вимір української школи перекладознавства: тяглість традицій							16
Усього за модуль 2	34	2	4	2	2	8	16
Змістовий модуль 2. Теорія інтерпретації							
Модуль 3. Теорія інтерпретації: герменевтика							
Концептологія герменевтики. Об'єкт і предмет теорії перекладу.		2				2	
Герменевтичні фази тлумачення Джорджа Стейнера. Гіпотеза неозначеності В. Квайна. Переклад як перекодування В Фролі				2			

Нормативно-мовні, узуальні, стилістичні, семантичні помилки при перекладі			4				
Рецептивна естетика у фокусі теорії інтерпретації. Концепція Фрідріха Шляйєрмахера про дослівний переклад.							10
Усього за модуль 3	27	2	4	2	2	7	10
Модуль 4. Теорія інтерпретації: загальне VS часткове							
Множинність інтерпретацій поняття перекладу. Прочитання цілого і деталі: загальна і часткова теорії перекладу		2				4	
Теорія скопосу				2			
Поняття одиниці перекладу. Типи перекладу: дослівний, формально точний, адекватний, вільний			4				
Основи скопос-теорії. Максими Грайса. Адаптація як поняття перекладознавства й інтеркультурології							10
Усього за модуль 4	27	2	4	2	2	7	10
Разом:							
	120	8	16	8	8	30	50

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Художній переклад

Модуль 1. Художній переклад VS першотвір

Лекція I. Поняття про першотвір і перекладний текст: проблемні питання теорії перекладу (2 год.)

Поняття еквівалентності. Герт Єгер про проблеми перекладацької, комунікативної еквівалентності. Множинність прочитань (дешифрувань). Поняття коду. Анна Вежбіцька. Культурні й лінгвістичні відповідники / розбіжності.

Семінарське заняття 1. Культурологічні коди Анни Вежбіцької. Поняття лексичної безеквівалентності (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Дослівний переклад у працях Вальтера Беньяміна. Поняття безеквівалентних лексичних одиниць.
2. Теорія етнокультурних стереотипів Анни Вежбіцької.

Рекомендована література:

1. Беньямін Вальтер. Завдання перекладача. Вибране. Пер. з нім. Ю. Рибачука і Н. Лозинської <https://cutt.ly/nCSCiwc>
2. Anna Wierzbicka. Semantic Primes and Universal Grammar <http://surl.li/fbaqq>

Практичні заняття 1-2. Лінгвокультурологічне перекодування: інваріантність, (не)диференційність. «Пастки» внутрішньої форми слова (4 год.).

Завдання:

1. Підготувати приклади перекладу «неперекладних» слів, словосполучень, речень (з досвіду українських перекладачів). Описати авторські знахідки перекодування.
2. Перекласти вірш Wislawa Szymborska «Chwila». Обґрунтувати вибір мовних засобів.
3. Перекласти вірш Wislawa Szymborska «Niektórzy lubią poezję». Обґрунтувати вибір мовних засобів.

Тексти для перекладу:

1. Wislawa Szymborska «Chwila» https://poezja.org/wz/Wislawa_Szymborska/1/Chwila
2. Wislawa Szymborska “Niektórzy lubią poezję” https://poezja.org/wz/Wislawa_Szymborska/107/Niektorzy_lubia_poezje

Модуль 2. Історія української школи перекладознавства

Лекція II. Українське перекладознавство: знакові постаті. (2 год.)

Максим Рильський, Віктор Коптілов, Григорій Кочур. Перекладацький метод Миколи Лукаша: реструктуризація тексту, пошук еквівалента, унісону, недопереклад / надпереклад. Фразеологічний словник Миколи Лукаша. «Власні перекладацькі ділянки» Василя Мисика.

Семінарське заняття 2. Українське перекладознавство в іменах (2 год.).

Завдання:

Підготувати доповідь для обговорення на колоквиум (дискусійні аспекти перекладацького методу, особливості перекладацького почерку, відкриті питання теорії перекладу тощо, сформулювати релевантний список літератури, продумати змістовну презентацію):

1. Знакові постаті українського перекладознавства: Борис Ген
2. Знакові постаті українського перекладознавства: Всеволод Ткаченко
3. Знакові постаті українського перекладознавства: Максим Стріха
4. Знакові постаті українського перекладознавства: Марія Новикова
5. Знакові постаті українського перекладознавства: Олександр Чередниченко
6. Знакові постаті українського перекладознавства: Лада Коломієць
7. Знакові постаті українського перекладознавства: Роксолана Зорівчак
8. Знакові постаті українського перекладознавства: Борис Кияк

9. Знакові постаті українського перекладознавства: Дмитро Павличко
10. Знакові постаті українського перекладознавства: Микола Лукаш
11. Знакові постаті українського перекладознавства: Григорій Кочур
12. Знакові постаті українського перекладознавства: Василь Мисик
13. Знакові постаті українського перекладознавства: Анатоль Перепада
14. Знакові постаті українського перекладознавства: Андрій Содомора
15. Знакові постаті українського перекладознавства: Григорій Чубай
16. Знакові постаті українського перекладознавства: Юрій Покальчук
17. Знакові постаті українського перекладознавства: Соломія Павличко
18. Знакові постаті українського перекладознавства: Віктор Морозов

Практичні заняття 3-4. Особливості перекладів Миколи Лукаша і Григорія Кочура: ідіостильові ознаки (4 год.).

Завдання:

1. Підготувати презентації про перекладацький почерк Миколи Лукаша (з конкретними прикладами)
2. Підготувати презентації про перекладацький Григорія Кочура (з конкретними прикладами)

Методичні зауваги:

При підготовці до заняття (пошук літератури) скористатися бібліографічними покажчиками:

Григорій Кочур. Бібліографічний покажчик: <https://cutt.ly/2YcP7e8>

Микола Лукаш. Бібліографічний покажчик: <https://cutt.ly/GYcP9FS>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Теорія інтерпретації

Модуль 3. Теорія інтерпретації: герменевтика

Лекція III. Концептологія герменевтики. Об'єкт і предмет теорії перекладу (2 год.)

Історичний вимір герменевтики. Принципи герменевтики в теорії Ф. Шляйєрмахера. Герменевтична концепція П. Рікера, В. Дільтея, Й. Г. Дройзена. Ключові принципи перекладу як інтерпретації. Концепції науковців про одиниці перекладу. Лінгвістична теорія перекладу. Об'єкт і предмет теорії перекладу. Поняття норми / узуса. Види мовного посередництва: переказ, реферування, переклад. Гібридні форми перекладу

Семінарське заняття 3. Герменевтичні фази тлумачення Джорджа Стейнера. Гіпотеза неозначеності В. Квайна. Переклад як перекодування В. Фролі (2 год.).

Завдання:

1. Опрацювати фрагмент книги George Steiner «A Reader» (на вибір студента): визначити дискусійні тези, запропонувати власне бачення проблеми тлумачення, (де)кодування.
2. Проаналізувати працю Willard Van Orman Quine «Two Dogmas of Empiricism», розкрити ключові аспекти гіпотези неозначеності Квайна.
3. Дослідити питання перекладу як перекодування на матеріалі теоретичних праць українських і закордонних перекладачів (групове повідомлення з особистісним внеском кожного члена групи)

Тексти для опрацювання:

George Steiner. A Reader» <https://cutt.ly/eYcTA4m>

Willard Van Orman Quine. Two Dogmas of Empiricism <https://cutt.ly/1YcUyYX>

Практичні заняття 5-6. Нормативно-мовні, узуальні, стилістичні, семантичні помилки при перекладі (4 год.).

Завдання:

1. Прослухати лекцію Остапа Сливинського "Володіти мовою vs перекладати. Базові концепти теорії перекладу", занотувати дискусійні тези. <https://cutt.ly/wCSBAsr>
2. Прослухати лекцію Олени Любенко «Редагування перекладів: співтворчість чи невдячна праця?», занотувати дискусійні тези <https://youtu.be/9TmyOP2-JNs>

3. Перекласти українською фрагмент (200 - 300 слів) прозового твору сучасного англомовного / іспаномовного / німецькомовного / польськомовного тощо письменника (на вибір студента)

Модуль 4. Теорія інтерпретації: загальне VS часткове

Лекція IV. Множинність інтерпретацій поняття перекладу. Прочитання цілого і деталі: загальна і часткова теорії перекладу (2 год).

Концептуальний спектр поняття «переклад». Концепції Едмона Карі, Жоржа Мунена, Отто Каде, Юджина Найда, Якова Рецкера, Олександра Фінкеля, Анждрія Федорова, Олександра Швейцера. Трифокусність процесу: автор (відправник першотексту) - перекладач - читач (отримувач перекладеного першотвору). Теорія скопосу. Стратегії перекладу.

Семінарське заняття 4. Теорія скопосу. (2 год.)

Завдання:

1. Опрацювати статтю Xiaoyan Du «A Brief Introduction of Skopos Theory»: визначити дискусійні тези, визначити історію становлення скопос-теорії, описати наукову рецепцію ключового терміна.
2. Дослідити питання засад і правил скопос-теорії, опрацювавши фрагмент книги Katharina Reiß und Hans J. Vermeer Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie (на вибір студента)

Тексти для опрацювання:

Xiaoyan Du. A Brief Introduction of Skopos Theory <https://cutt.ly/BYAIUJN>

Katharina Reiß und Hans J. Vermeer Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie <https://cutt.ly/rYAzQST>

Практичні заняття 7-8. Поняття одиниці перекладу. Типи перекладу: дослівний, формально точний, адекватний, вільний (4 год.).

Завдання:

Перекласти вірш сучасного польського / грузинського / литовського / фінського тощо поета (на вибір студента), застосувавши методика підрядника, Здійснити спробу дослівного, формально точного, адекватного та вільного перекладів.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАГІСТРАНТІВ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень магістрантів

№ п/п	Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
1	Відвідування лекційних занять	1	1	1	1	1
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
	Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
3.	Робота на семінарському занятті	10	10	10	10	10
	Робота на практичному занятті	10	20	20	20	20
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	5	5	5
5.	Модульна контрольна робота	25	25	25	25	25
Разом			64	64	64	64
Максимальна кількість балів - 256						
Іспит - 40 балів						
Розрахунок коефіцієнта – 256 : 60 = 4,26						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Художній переклад

Модуль 1. Художній переклад VS першотвір

Тема 1. Рецептивна естетика у фокусі теорії інтерпретації. Концепція Фрідріха Шляйєрмахера про дослівний переклад. (14 год.)

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Iser W. *The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response*.

Goebel Rolf J. Introduction: Benjamin's Actuality *A Companion to the Works of Walter Benjamin*

2. Розгорнути тези:

1. Інтерпретація і рецептивна естетика: точки перетину. Автор - перекладач - читач.

2. Модель читання В.Ізера: відчуження / освоєння.

3. Ф. Шляйєрмахер: дослівний переклад

Література:

Iser W. *The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response*. Press, The Johns Hopkins University 1980. 244 p.

Goebel Rolf J. Introduction: Benjamin's Actuality *A Companion to the Works of Walter Benjamin*
<https://cutt.ly/pCqfoZQ>

Модуль 2. Історія української школи перекладознавства

Тема 2: Основи скопос-теорії. Максими Грайса. Адаптація як поняття перекладознавства й інтеркультурології (16 год.)

Завдання:

1. Опрацювати працю:

«Основи загальної теорії перекладу» К.Райс і Х.Фермеєра

2. Розгорнути тези щодо

принципів кооперації, ввічливості, лояльності;

прагматичного сенсу тексту;

скопосу й теорії перекладу;

перекладацьких помилок;

адаптації ≠ переклад

Література:

K.Reiss. *Grundfragen der Übersetzungswissenschaft.. Wiener Vorlesungen*. Hrsg. von M.Snell-Hornby und M.Kadric. WUV-Universitätsverlag, 2000.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Теорія інтерпретації

Модуль 3. Теорія інтерпретації: герменевтика

Тема 3: Культурологічні школи перекладу (10 год.)

Завдання:

1. Опрацювати працю П. Ньюмарка *Textbook on Translation*

2. Розгорнути тези:

1. Маніпуляційна школа Андре Лефевра і Сьюзен Басснетт.

2. Концепти Свого / Чужого / Іншого / Інакшого.

3. Стратегії подолання «культурного бар'єру», «культурно забарвлені слова» (П.Ньюмарк).

4. Постколоніальний переклад (С.Басснетт).

5. «Культурологічний переклад» (С.Мізани)

Література:

Newmark P. *A Textbook on Translation*. L.; N.Y.: Prentice Hall, 1988. 292 p.

Модуль 4. Теорія інтерпретації: загальне VS часткове

Тема 4: Сучасний вимір української школи перекладознавства: тяглість традицій (10 год.)

Завдання:

1. Опрацювати працю:

Корунець І. “Просодійні елементи як об’єкт відтворення в перекладі”.

2. Творче об’єднання перекладачів Національної спілки письменників України: постаті

Література:

Корунець І. Просодійні елементи як об’єкт відтворення в перекладі. *Всесвіт*, 2004. № 9-10. С. 150-159.

Сайт Національної спілки письменників України: <https://cutt.ly/mCSMxti>

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення наукового поняття, яке досліджується	1 бал
2.	Добір достатньої кількості цитат та дотримання правил їх оформлення	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	1 бал
4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	1 бал
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки, список використаних джерел)	1 бал
Разом		5 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі тестування та розгорнутих запитань на платформі Moodle, кожна правильна відповідь тесту оцінюється в 1 бал.

Максимальна оцінка за кожен модульний контроль - 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Оцінка	Критерії
Відмінно 25-23	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре 22-20	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (рівень вище середнього)
Добре 19-17	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно 16-15	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (рівень нижче середнього)
Достатньо 14-10	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)
Незадовільно 9-7	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно 6-1	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді вирахування максимальної суми балів у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою. Під час встановлення суми балів враховується засвоєння магістрантом теоретичного та практичного матеріалу з 4 кредитних модулів й оцінюється на підставі РСО за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на семінарських, практичних заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1). Вивчення дисципліни завершується іспитом у письмовій формі.

Максимальну кількість балів 248, набрану магістрантом за 1 семестр, за допомогою коефіцієнта 4, 13 переводимо в показник допуску до іспиту (до 60 балів). Під час іспиту магістрант може отримати до 40 балів.

Форма іспиту – письмова (по два питання в кожному білеті). Екзаменаційний білет містить 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється за 40-бальною шкалою залежно від рівня знань. Результат письмового іспиту визначається шляхом ділення суми балів, отриманих за всі питання, на їхню кількість.

Критерії оцінювання іспиту

Оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання відповіді
Відмінно	40 – 30	Відповідь студента: - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє здатність самостійно оцінювати різноманітні ситуації та робити власні висновки в разі неоднозначності характеру поставленого питання чи проблеми.
Дуже добре Добре	29 – 25 24 – 20	Студент дав досить повну та логічно обґрунтовану відповідь на Поставлене питання, але є недоліки: - незначні неточності при поясненні; - недостатньо розкритий предмет запитання, Основні поняття мають тезисний характер; - оформлення екзаменаційно їроботи в цілому є акуратним, але містить виправлення;

		- окремі формулювання є нечіткими; є в наявності інформація, що не відповідає змісту екзаменаційного питання.
Достатньо Задовільно	19 15 14 7	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: - зміст відповіді свідчить про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь елементарна, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано, не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок.
Незадовільно	6 0	Студент взагалі не відповів на питання або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістові помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно алогічною.

6.6 Шкала оцінювання

Таблиця

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного

		перекладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Герменевтична спрямованість аналізу художнього твору.
2. Механізм читацького сприйняття (крізь призму рецептивної естетики).
3. Герменевтична концепція П. Рікера, В.Дільтея, Й.Г. Дройзена
4. Об'єкт, предмету, мета й одиниці теорії перекладу.
5. Дефініції перекладу, теорії одиниць перекладу.
4. Проблеми еквівалентності та адекватності у сучасних дослідженнях.
6. М.Хеллідей та його теорія перекладу.
7. «Лінгвістична теорія перекладу» Дж.Кетфорда.
8. П.Ньюмарк та завдання теорії перекладу.
9. Технічні засоби перекладача за теорією Віне-Дарбелне.
10. Основні підходи до перекладу Біблії.
11. Максими Грайса та сучасні погляди на максимум ввічливості.
12. Особливості перекладацьких варіантів, що не піддаються оцінюванню. Перекладацькі помилки.
13. Мовний контакт серед інших суміжних явищ.
14. Стратегії подолання «культурного бар'єру» (за П.Ньюмарком).
15. Ф.Шляйєрмахер про дослівний переклад.
16. В.Беньямін «Завдання перекладача».
17. Поняття норми / узуса.
18. Види мовного посередництва: переказ, реферування. переклад.
19. Гібридні форми перекладу
20. Герменевтичні фази тлумачення Джорджа Стейнера.
21. Гіпотеза неозначеності В. Квайна.
22. Переклад як перекодування В Фролі
23. Різні види помилок при перекладі.
24. Скопос-теорія.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Художній переклад і теорія інтерпретації»

Разом: 120 год. (60/60), лекції – 8 год.. (4/4), семінарські заняття – 8 год.. (4/4),
практичні заняття - 16 год.. (8/8) самостійна робота – 50 год.. (25/25), МК – 8 год, (4/4)
іспит

Змістовий модуль I. Художній переклад		
Модулі	Модуль 1.	Модуль 2
Назва модуля	Художній переклад VS першотвір	Історія української школи перекладознавства
К-сть балів за модуль	64 бали	64 бали
Лекції	1	2
Теми лекцій	Поняття про першотвір і перекладний текст: проблемні питання теорії перекладу. Методи художнього перекладу (1 б.)	Українське перекладознавство: знакові постаті. (1 б.)
Теми семінарських занять	Культурологічні коди Анни Вежбіцької. Поняття лексичної безеквівалентності (1 + 10 б.)	Українське перекладознавство в іменах (1 + 10 б.)
Теми практичних занять	Лінгвокультурологічне перекодування: інваріантність, (не)диференційність. «Пастки» внутрішньої форми слова (2 + 20 б.)	Особливості перекладів Миколи Лукаша і Григорія Кочура: ідіостильові ознаки (2 + 20 б.)
Самостійна робота	Тема 1. Культурологічні школи перекладу (5 балів)	Тема 2 . Сучасний вимір української школи перекладознавства: тяглість традицій (5 балів)
Мод. контр. робота	25 б.	25 б.
Змістовий модуль II. Теорія інтерпретації		
Модулі	Модуль 3.	Модуль 4.
Назва модуля	Теорія інтерпретації: герменевтика	Теорія інтерпретації: загальне VS часткове
К-сть балів за модуль	64 бали	64 бали
Лекції	3	4

Теми лекцій	Концептологія герменевтики. Об'єкт і предмет теорії перекладу (1 б.)	Множинність інтерпретацій поняття перекладу. Прочитання цілого і деталі: загальна і часткова теорії перекладу (1 б.)
Теми семінарських занять	Герменевтичні фази тлумачення Джорджа Стейнера. Гіпотеза неозначеності В. Квайна. Переклад як перекодування В Фролі (1 + 10 б.)	Теорія скопосу (1 + 10 б.)
Теми практичних занять	Нормативно-мовні, узуальні, стилістичні, семантичні помилки при перекладі (2 + 20 б.)	Поняття одиниці перекладу. Типи перекладу: дослівний, формально точний, адекватний, вільний (2 + 20 б.)
Самостійна робота	Тема 3. Рецептивна естетика у фокусі теорії інтерпретації. Концепція Фрідріха Шляйєрмахера про дослівний переклад (5 б.)	Тема 4 . Основи скопос-теорії. Максими Грайса. Адаптація як поняття перекладознавства й інтеркультурології (5 б.)
Мод. контр. робота	25 б.	25 б.
Заг. кількість балів - 256, коефіцієнт - 4,26		
Підсумковий контроль	Іспит - 40 б.	

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. К. : Смолоскип, 2008. 360 с.
2. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.
3. Вишницька Ю.В. Аналіз та інтерпретація художнього тексту: навчально-методичний посібник зі спецкурсу з зарубіжної літератури. К: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. 240 с.
4. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. 2-ге вид. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 543 с.
5. Назаркевич Х. Я. Основи перекладознавства. Ч. 1: Теоретичний курс: навчальний посібник. Львів: Видавн. Центр ЛНУ, 2010. 298 с
6. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.

Додаткові:

1. Бодріяр Ж. Фатальні стратегії; пер. з фр. Л. Кононовича. Львів : Кальварія, 2010. 192 с.
2. Воробйова О. П. Художній текст: у пошуках метаметоду інтерпретації *Англістика та американістика*. 2013. Вип. 10. С. 7–11.
3. Гундорова Т. Методологічний тиск *Критика*. К., 2002. Ч. 12 (62).
4. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми : статті та есеї. Київ : Грані-Т, 2013. 548 с.
5. Ковбасенко Ю. Мистецтво аналізу й інтерпретації художнього тексту. *Тема: Громадський науково-методичний журнал*. № 4. К., 2002. С. 2–25.
6. Павличко С. Д. Методологічна ситуація в сучасному українському літературознавстві *Павличко С. Д. Теорія літератури / Передм. М. Зубрицької*. К., 2002
7. Пажо Д.-А. Від культурних кліше до імажинарного *Літературна компаративістика*. 2011. Вип. 4, ч. 2 : Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. С. 396–430.
8. Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: Монографія. К.: Ленвіт, 2004.
9. Ricœur Paul. Hermeneutics and the Human Sciences: Essays on Language, Action and Interpretation, ed., trans. John B. Thompson. Cambridge: Cambridge University Press, 1981. <https://cutt.ly/wX649aI>

Інформаційні ресурси:

1. Портал підручників і посібників з перекладознавства: <http://translation-blog.ru/knigi/>
2. Максим Стріха про український переклад. Частина 1: <https://www.youtube.com/watch?v=OqUIKZVIts0>
3. Максим Стріха про український переклад. Частина 2: <https://www.youtube.com/watch?v=pUJz2ULcPaw>
4. Остап Сливинський. Володіти мовою vs перекладати. Базові концепти теорії перекладу: <https://www.youtube.com/watch?v=9ZnxfPTLdrM>
5. Редагування перекладів: співтворчість чи невдячна праця: <https://www.youtube.com/watch?v=9TmyOP2-JNs>